

ASIAKKAAN TUNTEMINEN KANSAINVÄLISESSÄ LIIKETOIMIN- NASSA

Ei-ilmoitusvelvollisen yrityksen näkökulma sääntelyyn, riskeihin ja vastuullisuu-
teen

Jenny Josefiina Harju
Opinnäytetyö AMK
Kevät 2025
Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Taloushallinto

Tekijä: Jenny Josefiina Harju

Opinnäytetyön otsikko: Asiakkaan tunteminen kansainvälisessä liiketoiminnassa

Työn ohjaaja: Pirkko Hautamäki

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: kevät 2025

Sivumäärä: 40

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli muodostaa kirjallisuuskatsauksen avulla jäsenelty kokonaiskuva siitä, mitä asiakkaan tunteminen tarkoittaa kansainvälisessä liiketoimintaympäristössä toimiville yrityksille, joita ei suoraan velvoiteta asiakkaan tuntemistoimiin rahanpesulainsäädännön perusteella. Työssä tarkasteltiin, miten asiakastuntemuksen periaatteet ja käytännöt heijastuvat näiden yritysten toimintaan erityisesti riskienhallinnan, rahoituksen, vastuullisuuden ja kumppaniverkoston hallinnan näkökulmista.

Tutkimus toteutettiin narratiivisena kirjallisuuskatsauksena ilman toimeksiantajaa. Menetelmä mahdollisti monipuolisen lähdeaineiston hyödyntämisen sekä teoreettisen että käytännön liike-elämän näkökulmista. Keskeinen tietoperusta muodostui viranomaisten julkaisuista, sääntelydokumenteista ja ajankohtaisista asiantuntijalähteistä. Tutkimus rajattiin koskemaan sellaista sääntelyä ja ohjeistusta, joka oli voimassa keväällä 2025.

Opinnäytetyön keskeiset tulokset osoittavat, että asiakkaan tuntemiseen liittyvät toimet voivat olla ei-ilmoitusvelvollisille yrityksille liiketoiminnallisesti hyödyllisiä ja tarpeellisia, vaikka niihin ei suoraan velvoiteta. Sääntely-ympäristön hajanaisuus ja jatkuvat muutokset haastavat kansainvälisesti toimivia yrityksiä arvioimaan omaa asemaansa suhteessa asiakkaan tuntemista koskeviin odotuksiin ja käytäntöihin. Yritykset voivat kohdata asiakkaan tuntemiseen liittyviä vaatimuksia esimerkiksi rahoittajien, kumppaneiden tai vastuullisuuslinjausten kautta.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että asiakkaan tunteminen toimii ei-ilmoitusvelvollisellekin yritykselle keinona hallita riskejä, täyttää vastuullisuusodotuksia ja turvata liiketoiminnan jatkuvuus kansainvälisessä ympäristössä. Tämän vuoksi yritysten on perusteltua suunnitella ja ottaa käyttöön omaan toimintaansa suhteutettu compliance-ohjelma. Jatkotutkimuksessa aihetta voisi syventää case-tutkimuksella esimerkiksi tietyn yrityksen näkökulmasta tai tarkastelemalla sääntelyn kehitystä laajemmin.

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Program in Bachelor of Business Administration
Option of Business Management

Author: Jenny Josefiina Harju

Title of thesis: Asiakkaan tunteminen kansainvälisessä liiketoiminnassa

Supervisor: Pirkko Hautamäki

Term and year when the thesis was submitted: spring 2025

Number of pages: 40

This thesis explores the meaning and significance of customer due diligence for companies operating in international business environments that are not legally obligated to comply with anti-money laundering (AML) regulations. Despite the absence of a formal legal requirement, many such companies face indirect expectations to implement customer identification procedures due to the influence of financiers, business partners, or their own corporate responsibility standards.

The study was carried out as a narrative literature review without a commissioning party. This approach enabled a comprehensive and critical examination of the topic by combining academic sources with current regulatory and professional insights. The focus was on the intersection of customer due diligence and business areas such as risk management, financing, corporate responsibility, and partnership networks.

The findings demonstrate that customer due diligence can serve as a proactive risk management tool and support responsible business conduct even for companies outside the scope of formal AML regulation. These practices help companies respond to stakeholder expectations, meet financing requirements, and navigate the complexities of international trade and compliance. Based on the study, companies are encouraged to design a tailored compliance program that aligns with their business risks and operational resources.

The thesis provides a structured perspective on the regulatory landscape and offers practical insights into how non-obligated international businesses can benefit from voluntary due diligence measures.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	3
ABSTRACT	4
SISÄLLYS	5
SANASTO	7
1 JOHDANTO	8
1.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite	9
1.2 Näkökulma ja rajaus	11
1.3 Tutkimusmenetelmät	12
1.4 Termistö	13
2 ASIAKKAAN TUNTEMINEN RAHANPESULAINSÄÄDÄNNÖSSÄ	15
2.1 Tausta ja tavoite	15
2.1.1 Rahanpesu	16
2.1.2 Terrorismin rahoittaminen ja muu rikollinen toiminta	17
2.2 Asiakkaan tuntemisen sääntely	18
2.2.1 Financial Action Task Force (FATF)	19
2.2.2 Euroopan Unioni	20
2.2.3 Suomi	20
3 RISKIENHALLINTA	22
3.1 Riskit	22
3.2 Kumppaniverkosto ja sen hallinta	23
4 VASTUULLISUUS JA RAHOITUS	26
4.1 Vastuullisuus	26
4.2 Rahoitus ja sen vastuullisuus	27
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	29
5.1 Asiakkaan tuntemisvelvoite	29
5.2 Riskienhallinta	30
5.2.1 Riskit	31
5.2.2 Kumppaniverkoston hallinta	32
5.3 Vastuullisuus ja rahoitus	33
6 POHDINTA	35
LÄHTEET	37

SANASTO

Asiakkaan tunteminen	Laajempi prosessi (Customer Due Diligence, CDD), joka kattaa sekä asiakkaan tunnistamisen (Know Your Customer, KYC) että siihen liittyvän riskien arvioinnin, vastuullisuuden ja kolmansien osapuolten hallinnan.
Compliance	Yrityksen järjestelmällinen toiminta lakien, säädösten ja sisäisten vaatimusten noudattamiseksi. Perustuu riskiarvioon ja suhteutetaan yrityksen toimintaan.
ESG	Vastuullisuuden viitekehys, joka kattaa ympäristövastuun, sosiaalisen vastuun ja hyvän hallintotavan.
Ilmoitusvelvollinen	Lainsäädännön määrittelemä toimija, jolla on velvollisuus tunnistaa ja tuntea asiakkaansa sekä ilmoittaa viranomaiselle epäilyttävistä liiketoimista.
Kumppaniverkosto	Yrityksen toimittajista, alihankkijoista ja yhteistyötahoista muodostuva verkosto, jonka tunteminen tukee vastuullisuutta ja riskienhallintaa.
Rahanpesu	Toiminta, jossa rikollisesti hankittuja varoja yritetään muuttaa lailliseksi esimerkiksi kaupan tai rahavirtojen avulla.
Riskienhallinta	Organisaation toimiin kohdistuvien uhkien tunnistaminen, arviointi ja hallinta systemaattisella prosessilla.
Terrorismin rahoittaminen	Varojen keräämistä tai siirtämistä terrorististen tekojen mahdollistamiseksi, usein vaikeasti havaittavin keinoin.

1 JOHDANTO

Nykyaikainen liiketoiminta on globaalia toimintaa, jota eivät rajoita enää kieli, kulttuuri tai maan rajat, vaan mahdollisuudet markkinoilla ovat niin sanotusti rajattomat. Kansainvälistä liiketoimintaa harjoittavien yritysten on huolehdittava toimintansa lainmukaisuudesta sekä vastuullisuudesta kaikkialla missä ne toimivat (Juvonen, Koskensyrjä, Kuhanen, Kämppe & Talala 2023, luku 13). Tämä tuo mukanaan erityisiä haasteita, sillä lainsäädäntö ja sääntely voivat vaihdella merkittävästi eri valtioiden välillä muodostaen vaikeasti hallittavan ja nopeasti muuttuvan kokonaisuuden (Niemelä, Kangasharju, Toikka, Pursiainen & Malminen 2025, 184). Lisäksi globaalin työnjakokehityksen seurauksena yrityksen toimintarakenteet pilkkoutuvat, arvoketjut ulottuvat eri puolille maailmaa kun kotimaista työtä korvataan ulkomaisella ja alihankinta lisääntyy (Juvonen ym. 2023, luku 13; Niemelä ym. 2025, 18, 105).

Kansainvälinen rahoitusjärjestelmä ja kauppa mahdollistavat taloudellisen toiminnan laajuuden lisäksi myös sen, että rikolliset voivat suhteellisen helposti piilottaa laitonta toimintaa laillisen liiketoiminnan joukkoon. Kansainvälinen kauppa toimii siten myös välineenä rahanpesussa, sillä sen suuri volyymi mahdollistaa yksittäisten väärinkäytösten sulautumisen lailliseen toimintaan. Rajat ylittävä luonne puolestaan tekee siitä erityisen soveltuvan esimerkiksi huumekaupan tuottojen siirtämiseen takaisin valmistajille, jolloin varojen alkuperän peittäminen ja siirto ulkomaille toteutuvat samanaikaisesti. (Niemelä ym. 2025, 183.)

Rikolliset pyrkivät hyödyntämään rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ehkäisyyn liittyvien säädösten heikkouksia siirtääkseen varoja kansainvälisen rahoitusjärjestelmän kautta tai piilottaakseen laittomia tuottoja (FATF s.a. e.). Siksi sääntelyn, viranomaistoiminnan ja täytäntöönpanon on oltava riittävän kattavia ja tehokkaita, jotta voidaan estää laittoman toiminnan leviäminen taloudellisten verkostojen kautta. Tällaiset maailmanlaajuiset haasteet, kuten rahanpesu, terrorismi ja järjestäytynyt rikollisuus, edellyttävät rajat ylittävää yhteistyötä ja yhtenäisiä valvontamekanismeja (Hyttinen 2021, 34).

Asiakkaan tuntemisvelvoitetta pidetään rahanpesulainsäädännön keskeisimpänä vaatimuksena. Se velvoittaa ilmoitusvelvolliset elinkeinoharjoittajat varmistumaan siitä, että heidän asiakkaansa ja muut liiketoiminnan osapuolet eivät ole osallisina rahanpesussa, terrorismin rahoittamisessa tai muissa talousrikoksissa (Finnvera 2017). Samaan aikaan sääntelyn tiukentuessa asiakkaan tunteminen liittyy yhä vahvemmin myös korruption ja lahjonnan ehkäisyyn, etenkin silloin kun liiketoiminta ulottuu korkean riskin maihin tai järjestelyihin, joissa vastapuolten taustat eivät ole helposti jäljitettävissä (Juvonen ym. 2023, luku 9.3.3).

Vaikka rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskeva lainsäädäntö ei suoraan koske kaikkia kansainvälisesti toimivia yrityksiä, sillä on silti huomattava vaikutus yritysten kaupankäyntiin ja toimintaympäristöön (Niemelä ym. 2025, 33, 180). Rahanpesulainsäädännön velvoittamien elinkeinoharjoittajien ulkopuolelle jää laaja joukko kansainvälistä liiketoimintaa harjoittavia yrityksiä, jotka kuitenkin kohtaavat asiakkaan tuntemistoimia esimerkiksi rahoitusta hakiessaan tai toimiessaan yhteistyössä ilmoitusvelvollisten yritysten tai suurten teollisuusyritysten kanssa. Lisäksi monelle yritykselle omat arviot asiakkaista ja hankkeiden eri osapuolista ovat tärkeä osa sisäistä riskienhallintaa ja vastuullisuustyötä.

1.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena on muodostaa kirjallisuuskatsauksen avulla selkeä ja jäsenelty kokonaiskuva siitä, mitä asiakkaan tunteminen tarkoittaa kansainvälisessä liiketoimintaympäristössä toimiville yrityksille, joita ei suoraan velvoiteta asiakkaan tuntemistoimiin rahanpesulainsäädännön perusteella. Vaikka tällaisilla toimijoilla ei ole lakiin perustuvaa velvoitetta, asiakkaan tunteminen voi silti olla olennainen osa liiketoimintaa. Käytännössä vaatimuksia voi kohdistua yritykseen esimerkiksi rahoittajien, yhteistyökumppaneiden tai omien vastuullisuusperiaatteiden kautta.

Asiakkaan tuntemisen rooli korostuu erityisesti tilanteissa, joissa yritys toimii monikansallisessa ja laajalle levittäytyneessä verkostossa, altistuu maakohtaisille riskeille tai tavoittelee ulkopuolista rahoitusta. Näissä yhteyksissä

asiakkaan tuntemiseksi suoritettavat toimet tukevat yrityksen riskienhallintaa, vahvistaa sen luotettavuutta ja edistää liiketoiminnan kestävyttä. Koska kyse on suoran sääntelyn ulkopuolelle jäävästä ilmiöstä, on sen tarkastelu perustelua sekä käytännön liiketoiminnan kehittämisen että vastuullisen yritystoiminnan näkökulmista.

Aihe on ajankohtainen ja työelämälähtöinen, ja se kytkeytyy laajasti vastuullisuutta ja läpinäkyvyyttä korostaviin liiketoimintakäytänteisiin. Kansainvälisesti toimiville yrityksille syntyy kasvava tarve hallita asiakkaisiin liittyviä riskejä silloinkin, kun lainsäädäntö ei sitä nimenomaisesti edellytä. Opinnäytetyö vastaa tähän tarpeeseen tarjoamalla systemaattisen tarkastelun asiakastuntemuksen merkityksestä tilanteessa, jossa yrityksen toiminnanohjaus perustuu pikemminkin liiketoimintaympäristön vaatimuksiin kuin suoraan sääntelyyn. Näin työ tukee ja kannustaa yritysten omaehtoiseen riskienhallintaan ja vastuullisuustoimintaan.

Mielenkiintoni tutkimusaihetta kohtaan nousi omasta työkokemuksestani, jossa asiakkaan tuntemiseen liittyvät toimenpiteet nousivat toistuvasti esiin organisaatiossa, joka ei ole lainsäädännön tarkoittama ilmoitusvelvollinen. Tekemäni havainnot herättivät kiinnostukseni tarkastella ilmiötä syvemmin. Tämän opinnäytetyön tekeminen kehittää opiskelijan asiantuntijuutta liiketoiminnan sääntely-ympäristön, vastuullisen toiminnan sekä operatiivisen riskienhallinnan osa-alueilla.

Opinnäytetyötä ohjaa seuraava päätutkimuskysymys:

Mitä asiakkaan tunteminen tarkoittaa kansainvälistä liiketoimintaa harjoittavalle yritykselle, joka ei ole lainsäädännön tarkoittama ilmoitusvelvollinen?

Tämän lisäksi työssä tarkastellaan seuraavia alatutkimuskysymyksiä:

Miten toimet asiakkaan tuntemiseksi voivat olla hyödyllisiä tällaiselle yritykselle?

Miten asiakkaan tunteminen näkyy käytännössä esimerkiksi rahoitusjärjestelyissä, kumppaniverkoston hallinnassa ja yrityksen riskienhallinnassa?

Opinnäytetyön tavoitteena on ensinnäkin määritellä, mitä asiakkaan tunteminen tarkoittaa liiketoiminnassa. Toiseksi tavoitteena on selittää, miten asiakkaan tunteminen näkyy yrityksen riskienhallinnassa, rahoitustoiminnassa, vastuullisuustoiminnassa sekä yhteistyösuhteissa. Tutkimuksessa pyritään yhdistämään ja tulkitsemaan olemassa olevaa kirjallisuutta asiakkaan tuntemisen merkityksen ja vaikutusten ymmärtämiseksi.

Tämä opinnäytetyö keskittyy tutkimaan asiakkaan tuntemiseen liittyvää sääntely- ja vaikutuskenttää sellaisten kansainvälistä liiketoimintaa harjoittavien yritysten näkökulmasta, joita ei ole suoraan määritelty ilmoitusvelvollisiksi. Tarkoituksena on selvittää, milloin ja millä tavoin nämä yritykset kohtaavat asiakkaan tuntemiseen liittyviä vaatimuksia sekä miten sääntely heijastuu osaksi niiden käytännön toimintaa esimerkiksi rahoituksen, yhteistyösuhteiden tai vastuullisen liiketoiminnan kautta. Työ etenee teoriaosuuksien kautta, jotka käsittelevät ensin asiakkaan tuntemista ja sen sääntelyperustaa. Tämän jälkeen syvennyttään yrityksen riskienhallintaan, kumppaniverkoston hallintaan, vastuullisuuteen ja rahoitukseen sekä siihen, miten asiakkaan tunteminen näissä osa-alueissa konkretisoituu.

1.2 Näkökulma ja rajaus

Opinnäytetyössä asiakkaan tuntemista tarkastellaan näkökulmasta, joka ei ole saanut aikaisemmassa tutkimuksessa tai sääntelykeskustelussa laajasti huomiota. Koska asiakkaan tunteminen kansainvälisessä liiketoiminnassa on erittäin laaja ja monitasoinen aihe, on tutkimuksen kohteeksi rajattu vain tietyt näkökulmat, jotka nousevat esiin ei-ilmoitusvelvollisen yrityksen toimintaympäristössä. Työssä ei pureuduta esimerkiksi ilmoitusvelvollisten elinkeinoharjoittajien velvotteisiin, noudatettaviin menettelyihin tai yksittäisten toimialojen erityispiirteisiin. Huomio kohdistetaan siihen, millä tavoin asiakkaan tuntemiseen tähtäävät periaatteet ja käytännöt voivat ulottua sääntelyn ulkopuolelle jääviin toimijoihin.

Tutkimuksen painopisteenä ovat liiketoiminnan riskienhallinta, rahoitukseen liittyvät vaatimukset ja vastuullisuuskäytännöt sekä asiakkaan tuntemisen laajentuminen myös kumppaniverkoston. Lisäksi tarkastellaan sitä, miten asiakkaan tunteminen suhteutuu sääntelyn taustalla oleviin tavoitteisiin, kuten rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ehkäisemiseen.

Tutkimus toteutetaan kirjallisuuskatsauksena ilman toimeksiantajaa. Valittu lähestymistapa mahdollistaa laaja ja kriittisen otteen aiheeseen erityisesti sääntelyn, viranomaissuosituksen ja vastuullisen yritystoiminnan näkökulmista. Kirjallisuuteen perustuva tutkimus antaa mahdollisuuden yhdistellä eri lähteistä nousevia havaintoja ja rakentaa niistä jäsennelty kokonaisuus, joka palvelee sekä työelämän yleisiä käytäntöjä sekä opiskelijan oman asiantuntijuuden kehittymistä.

Asiakkaan tuntemista koskeva sääntely elää jatkuvassa murroksessa. Tämän vuoksi tutkimus rajataan koskemaan sellaista lainsäädäntöä ja ohjeistusta joka on ollut voimassa tai julkaistu vuonna 2025 helmikuun loppuun mennessä. Ajallinen rajausta takaa, että tutkimus perustuu uusimpaan tietoon, mutta samalla rajaa pois vielä keskeneräiset sääntelykehyykset.

1.3 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyö tehdään kirjallisuuskatsauksena, joka toteutetaan olemassa olevan tiedon tulkitsemiseksi, yhdistämiseksi ja arvioimiseksi. Kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on järjestää ja yhdistää aineisto kokonaiskuvaksi niin, että tuloksena on uutta tietoa. Narratiivisella kirjallisuuskatsauksella voidaan etsiä olemassa olevasta tiedosta vastausta siihen, mitä tutkittavasta ilmiöstä tiedetään, järjestämällä epäyhtenäistä tietoa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi. Tavoitteena voi olla ilmiön ymmärtäminen ja pyrkimyksenä antaa laaja kuva käsiteltävästä aiheesta analysoimalla olemassa olevaa aineistoa. Aineistona voidaan käyttää muun muassa valtion virastojen ja tieteellisten järjestöjen julkaisuja, kansallisten ja kansainvälisten asiantuntijaorganisaatioiden tuottamia selvityksiä sekä tutkimuksia, ja narratiivisissa kirjallisuuskatsauksissa myös harmaata kirjallisuutta. (Vilkkä 2023; luku 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.2, 1.3, 1.5.)

Opinnäytetyössä tulen käyttämään analyysimenetelmänä sisällönanalyysiä, koska se on erityisen hyödyllinen laadullisessa tutkimuksessa, jossa käsitellään tekstejä ja dokumentteja, kuten lainsäädäntöä, viranomaistiedotteita ja muita kirjoitettuja lähteitä. Sisällönanalyysi mahdollistaa laajan materiaalin keräämisen ja analysoimisen selkeäksi katsaukseksi opinnäytetyön aiheena olevan sääntelyn ja vaikutusten toimintakenttään. (Tuomi & Sarajärvi 2018, luku 4; Vilkkä 2023, luku 3.1.) Sisällönanalyysin avulla voin analysoida lähteitä ja jäsentää ne teemoihin, jotka liittyvät aiheeni näkökulmaan. Analyysi voi näyttäytyä myös tekstien teemoittamisena tai kategorisoinnina, jotta laajasta aineistosta saadaan muodostettua jäsennetty kokonaiskuva aiheesta.

1.4 Termistö

Käsitteitä Customer Due Diligence (CDD) ja Know Your Customer (KYC) käytetään usein keskenään vaihdellen, koska niillä ei varsinaisesti ole pysyvää määritelmää. Historiallisesti katsoen käsitteet on otettu käyttöön kuvaamaan eri asioita, mutta nykyisin CDD voidaan ymmärtää laajempaan asiakkaan tuntemiseen tähtäävänä kokonaisuutena, joka näin ollen käsittää myös pankkien ja rahoituslaitosten velvollisuuden tunnistaa asiakkaansa, eli KYC-prosessin. (Le Nguyien 2018, 48–49.) Esimerkiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastainen toimintaryhmä FATF, on aiemmin käyttänyt käsitettä Know Your Customer, mutta ajan myötä siirtynyt käyttämään käsitettä Customer Due Diligence ilman, että tarjoaisi erityistä määritelmää termille (Yasin 2015, 331, 343; Sultan, Mohamed, Chisunga & Satar 2025, 293).

Tässä tutkimuksessa ”asiakkaan tuntemisella” viitataan laajempaan Customer Due Diligence -prosessiin, joka tarkoittaa asiakkaan huolellista arviointia osana yrityksen riskienhallintaa ja vastuullista liiketoimintaa. *Asiakkaan tunteminen* kattaa useita osa-alueita, kuten *asiakkaan tuntemisvelvollisuuden* (*Know Your Customer, KYC*), liiketoiminnan ja asiakassuhteen luonteen ymmärtämisen, riskien arvioinnin, kolmansien osapuolten taustojen selvittämisen sekä asiakassuhteen jatkuvan seurannan.

Vaikka Customer Due Diligence, ja etenkin sen sisältämä KYC, liittyy sääntelyyn erityisesti rahoitussektorilla, ei-ilmoitusvelvolliset yritykset soveltavat asiakkaan tuntemista yhä useammin vapaaehtoisena osana vastuullisuusstrategiaansa, liiketoimintariskien hallintaa ja sidosryhmäodotuksiin vastaamista.

2 ASIAKKAAN TUNTEMINEN RAHANPESULAINSÄÄDÄNNÖSSÄ

Asiakkaan tuntemisesta säädetään pääasiassa rahanpesulainsäädännössä ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevissa säädöksissä *Asiakkaan tuntemisvelvoitteen* muodossa eli tietyille elinkeinoharjoittajille asetettuna velvollisuutena tunnistaa ja tuntea asiakkaansa, seuraamaan asiakkaan liiketoimia, arvioimaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä sekä ilmoittamaan epäilyttävistä toimista viranomaiselle. Tämä velvollisuus on laajentunut rahoituspalveluja tarjoavista yrityksistä myös muihin sektoreihin, kuten tilitoimistoihin, lakiasiantoimistoihin ja kirjanpitoyrityksiin. Viimeisimpänä sääntely on ulotettu virtuaalivaluutan tarjoajiin. (Frände ym. 2023, 8.5.1.)

2.1 Tausta ja tavoite

Rahanpesun torjuminen on erittäin tärkeää yhteiskunnan turvallisuuden, vastuullisuuden ja oikeusvaltioperiaatteen kannalta, sillä se mahdollistaa rikollisjärjestöjen systemaattista toimintaa, korruptiota sekä muita rikoksia, kuten huumausainekauppaa ja talousrikollisuutta. Lisäksi rahanpesu vääristää kilpailua ja vahingoittaa rahoitusmarkkinoita. Koska rahanpesun kriittisin vaihe on pestyjen varojen sijoittaminen lailliseen talousjärjestelmään, on rahanpesun torjunnassa keskitytty preventiiviseen sääntelyyn kuten ilmoitusvelvollisten velvollisuuteen tuntea asiakkaansa. (Frände ym. 2023, luku 8.1, 8.5.)

Sääntelyn toisena tavoitteena on terrorismin rahoittamisen torjunta, joka on lisännyt merkitystään kansainvälisenä sääntelytavoitteena erityisesti Yhdysvalloissa syyskuussa vuonna 2001 tapahtuneen sekä vuonna 2015 monissa kaupungeissa eri puolella maailmaa tapahtuneiden terrori-iskujen jälkeen (FATF s.a. f.; Niemelä ym. 2025, 181). Terrorismin rahoittaminen käsittää toiminnan, jonka tarkoituksena on antaa tai kerätä varoja terroristiseen toimintaan suoraan tai välillisesti (Rahanpesu.fi s.a. b.). Esimerkiksi EU on tiukentanut

sääntelyään vaikeuttaakseen varojen piilottamista tekaistujen yritysten taakse (Eurooppa-neuvosto 2025).

2.1.1 Rahanpesu

Rahanpesulla tarkoitetaan tekoa tai tekokokonaisuutta, jolla peitetään rikollisesta toiminnasta saatujen varojen alkuperä ja saadaan varat näyttämään laillisilta. Toiminnalla pyritään häivyttämään rikollisesti hankittujen varojen jäljet ja palauttamaan ne lailliseen talousjärjestelmään. Niin sanottu ”likainen raha” voi olla peräisin jostain taloudellista hyötyä tuottavasta rikoksesta tai muualla lainsäädännössä rangaistavaksi säädetystä teosta. (Frände ym. 2023, luku 8.5.)

Rahanpesuprosessin katsotaan koostuvan kolmesta vaiheesta. Ensimmäiseksi rikoksella hankittu omaisuus tai sen tuottama hyöty sijoitetaan talousjärjestelmään, esimerkiksi tallettamalla käteistä pankkitilille. Tämän jälkeen varallisuuden alkuperä peitetään useiden yritysten sekä maiden kautta toteutettavilla rahansiirroilla ja muilla kaupankäyntitoimilla, jolloin varat saavat näennäisesti legitiimin alkuperän. Prosessin kriittisimpänä vaiheena on ”pestyjen” varojen palauttaminen lailliseen talousjärjestelmään, josta niitä voidaan käyttää kuten laillista alkuperää olevia varoja. (Frände ym. 2023, luku 8.5.)

Vaikka rahanpesun rikosoikeudellinen sääntely on kehittynyt viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana kattamaan laajasti eri tekemuotoja ja näin ollen parantanut preventiivisen sääntelyn mahdollisuuksia estää rahanpesua, kansainvälisten tutkimusten mukaan pestävän rahan määrä ei kuitenkaan ole merkittävästi vähentynyt. *Frände ym. mukaan* tämä on seurausta siitä, ettei rahanpesun sääntely vaikuta halukkuuteen tehdä rikoshyötyä tuottavia esirikoksia. Rahanpesuun liittyy siis aina *esirikos*, joka tuottaa taloudellista hyötyä eli liikaista rahaa. (Frände ym. 2023, luku 8.5.)

Tyypillisesti puhdistettu raha käytetään uudelleen uusien rikosten tekemisessä. Taloudellisen rikoshyödyn käyttäminen onkin elinehto merkittävää rikoshyötyä tuottavalle rikollisuudelle, kuten ihmissalakuljetukselle tai huumausainekaupalle. (Hyttinen 2021, 27, 115.) Rahanpesun vastaisilla toimilla suojellaan siis laillista talousjärjestelmää likaiselta rahalta sekä heikennetään järjestäytyneen

rikollisuuden toimintaedellytyksiä ja mahdollisuuksia nauttia rikoshyödyistä täysimääräisesti (Frände ym. 2023, luku 8.5).

Rahanpesun selvittelykeskuksen uusimman *Rahanpesurikokset oikeuskäytännössä* -raportin mukaan aikavälillä 1.6.2022.-31.4.2024 yleisimpiä esirikoksen lajeja olivat petos, huumausainerikos, törkeä petos ja törkeä kavallus. Törkeissä rahanpesurikoksissa havaittiin aiempaa enemmän kansainvälisiä kytköksiä ja neljässä tapauksessa viitattiin järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Vaikka kansallisia törkeitä rahanpesurikoksia esiintyi edelleen huomattavasti enemmän kuin kansainvälisiä tapauksia, varainsiirrot Euroopan Talousalueen ulkopuolisiin maihin olivat määrällisesti suuria ja ilmenivät osana laajempaa rikoskokonaisuutta. (Rahanpesun selvittelykeskus 2025, 2, 11, 16.)

2.1.2 Terrorismin rahoittaminen ja muu rikollinen toiminta

Asiakkaan tuntemista koskevan velvoitteen keskeisimpiin tavoitteisiin kuuluu terrorismin rahoittamisen ehkäiseminen. Terrorismiin liittyvät uhkat ovat viime vuosina muuttuneet huomattavasti: suurten järjestäytyneiden ryhmien rinnalle on noussut yksittäisiä radikalisoituneita henkilöitä ja pieniä, hajautettuja soluja, jotka saavat tukea kansainvälisesti (FATF s.a. f.). Terroristiset toimijat pyrkivät rahoittamaan toimintaansa monin keinoin, ja varoja voidaan siirtää rajojen yli esimerkiksi peiteyritysten, lahjoitusten tai monimutkaisten rahoitusjärjestelyiden kautta.

Terrorismin rahoittamisen kriminalisointia on tarkennettu siten, että myös matkustamisen rahoittaminen terroristisiin tarkoituksiin tai koulutukseen osallistuminen katsotaan rangaistavaksi. Riskiympäristö vaihtelee alueittain ja kehittyy jatkuvasti, minkä vuoksi uhkien ymmärtäminen on keskeistä tehokkaan vastatoimien suunnittelussa ja resurssien kohdentamisessa. (FATF s.a. f.)

Uhkien kirjo ei rajoitu vain perinteisiin menetelmiin. Teknologinen kehitys on tuonut mukanaan uusia väyliä, joiden kautta laitonta toimintaa voidaan rahoittaa. Esimerkiksi joukkorahoituslustrat, joiden avulla kerätään varoja laillisiin tarkoituksiin kuten hyväntekeväisyyteen tai start-up-yrityksille, voivat myös toimia välineinä terrorististen ryhmien varainkeruussa. Vaikka suurin osa

joukkorahoituksesta on laillista, sen kansainvälinen ja kasvava luonne sekä sääntelyn epätasaisuus tekevät siitä alttiin väärinkäytöksille. (FATF s.a. b.).

Virtuaalivaluutat ovat myös keskeinen osa nykypäivän rahanpesu- ja terrorismin rahoitusuhkia. Niiden käyttö mahdollistaa anonyymit rahansiirrot ilman viranomaisten valvontaa, ja niitä hyödynnetään yhä laajemmin myös muussa rikollisessa toiminnassa (Finanssivalvonta s.a.). Virtuaalivaluutoilla voidaan käydä kauppaa, maksaa palveluista tai siirtää varoja nopeasti ja jäljettömästi. FATF onkin reagoinut ilmiöön tiukentamalla virtuaalivarojen sääntelyä osana globaaleja standardejaan (FATF s.a. g.). Vaikka kryptovaluuttojen käyttö rahanpesuun on toistaiseksi ollut vähäistä tuomioistuimissa, niiden potentiaalinen riski tunnustetaan laajasti (Rahanpesun selvittelykeskus 2025, 15).

Käteinen raha säilyttää asemansa rikollisessa toiminnassa teknologisesta kehityksestä huolimatta. Sen etuna on edelleen anonyymiteetti – maksamisesta ei jää sähköistä jälkeä, toisin kuin monista virtuaalivaluutoista. Tämä tekee siitä edelleen suosittua maksuvälineenä alamaailmassa, vaikka sen rinnalle on noussut uusia keinoja, kuten varjopankkitoiminta ja digitaaliset omaisuususerät. (Hyttinen 2021, 1–2.)

Rikolliset toimijat pyrkivät jatkuvasti kehittämään uusia menetelmiä kiertääkseen sääntelyä ja valvontaa. Systemaattisinta rahanpesua harjoittavat järjestäytyneet rikollisryhmät, joiden tulonlähteet voivat koostua muun muassa ihmiskaupasta, huumausainerikoksista, asekaupasta, nettipetoksista ja ympäristörikollisuudesta (Hyttinen 2021, 2). Näiden varojen peseminen ja kierrättäminen vaatii monimuotoista ja pitkälle kehitettyä järjestelmää, joka voi ulottua useiden maiden alueille.

2.2 Asiakkaan tuntemisen sääntely

Rahanpesuun, sen esirikoksiin sekä terrorismin rahoittamiseen liittyy usein kansainvälisiä ulottuvuuksia, jonka vuoksi niihin puuttuminen vaatii maailmanlaajuisia yhteistyötä (Hyttinen 2021, 34; Keskusrikospoliisi: Rahanpesun selvittelykeskus 2025, 4.4). OECD:n yhteydessä toimiva, hallitusten välinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastainen toimintaryhmä FATF

(Financial Action Task Force) on tärkeässä roolissa kansainvälisesti, sillä sen suositukset vaikuttavat merkittävästi kansallisen lainsäädännön sekä EU-oikeuden taustalla (Finanssivalvonta s.a.; Rahanpesu.fi s.a. a.).

Suomessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen perustuu kansainvälisiin standardeihin ja tällä pyritäänkin siihen, että globaaleilla finanssimarkkinoilla noudatettaisiin yhtenäisiä menettelytapoja asiakkaan tuntemiseksi. Lisäksi globaalit toimijat, kuten Yhdistyneet Kansakunnat ja FATF, ovat keskinäisessä vuorovaikutuksessa alueellisten toimijoiden, kuten Euroopan unionin ja Euroopan neuvoston kanssa, vaikuttaen rahanpesun ja terrorismin vastaisen sääntelyn toteutumiseen ja muutostarpeisiin. (Frände ym. 2023, luku 8.5; Finanssivalvonta s.a.)

2.2.1 Financial Action Task Force (FATF)

FATF on kansainvälinen organisaatio, joka kehittää toimintapolitiikkaa sekä laatii suosituksia rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjumiseksi (Eurooppa-neuvosto 2024a). FATF:n maailmanlaajuinen verkosto koostuu 40 jäsenestä ja yhdeksästä alueellisesta elimestä (FATF-Style Regional Bodies, FSRB), joiden myötä yli 200 lainkäyttöaluetta ja 20 kansainvälistä tarkkailijajärjestöä on sitoutunut noudattamaan FATF:n suosituksia ehkäistäkseen järjestäytyntä rikollisuutta, korruptiota ja terrorismia. FSRB:ien aktiivinen osallistuminen jäsenien FATF:n standardien täytäntöönpanoon sekä järjestelmien arviointiin on ratkaisevan tärkeää rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaisessa työssä. (FATF s.a. a.; FATF s.a. c.; FATF s.a. h.)

FATF:n standardit muodostavat lakeja, asetuksia sekä operatiivisia toimenpiteitä käsittävän toimenpidekehiksen, jolla autetaan kansallisia viranomaisia havaitsemaan rikollisuutta ja terrorismia ruokkivia rahavirtoja, katkaisemaan ne sekä rankaisemaan laittomasta toiminnasta vastuussa olevia. Yhteensä 40 yleissuositusta on jaettu seitsemään eri osa-alueeseen, käsittäen esimerkiksi rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevat politiikat ja koordinoinnin, terrorismin ja joukkotuhousoseiden leviämisen rahoittamisen ja kansainvälisen yhteistyön. (FATF s.a. d.) FATF:n antamat rahanpesua koskevat

suositukset ovat saaneet niin merkittävän aseman, että ne ovat nykyisin rikoslainsäätäjää vahvasti velvoittavia (Frände ym. 2023, luku 8.5).

2.2.2 Euroopan Unioni

Euroopan Unionissa on rahanpesudirektiivit (AML-direktiivit) ja EU:n antamien säädösten pohjalta jäsenvaltioiden on säädettävä kansallisia lakeja, jotka edellyttävät asiakkaan tuntemisvelvoitteiden noudattamista. EU:n rahanpesudirektiivit perustuvat FATF:n suosituksiin. (Finanssivalvonta s.a.)

Vuonna 2024 Euroopan Neuvosto hyväksyi rahanpesun torjuntaa koskevan uuden sääntöpaketin, jolla suojellaan EU:n rahoitusjärjestelmää rahanpesulta ja terrorismin rahoitukselta. Suoraan sovellettava asetus yhdenmukaistaa kaikki rahanpesun torjuntasäännöt ensimmäistä kertaa koko EU:ssa ja asettaa muun muassa yhä tiukemmat asiakkaan tuntemisvelvollisuutta koskevat vaatimukset. (Eurooppa-neuvosto 2024b.) Asetuksella myös perustetaan Frankfurtiin uusi EU:n rahanpesutorjuntaviranomainen (AMLA), jonka tarkoituksena on parantaa jäsenmaiden selvittelykeskusten yhteistyötä sekä parantaa etenkin suuririskisten toimijoiden valvontaa unionin alueella. Kuudes rahanpesudirektiivi, uusi rahanpesuasetus sekä uusi AMLA-asetus astuivat voimaan vuonna 2024 ja soveltaminen jäsenvaltioissa alkaa vuonna 2027. (Eurooppa-neuvosto 2024a.)

2.2.3 Suomi

Suomessa vuonna 2023 uudistettu Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (*Rahanpesulaki*) velvoittaa tietyt elinkeinoharjoittajat tunnistamaan ja tuntemaan asiakkaansa, seuraamaan asiakkaan liiketoimia, arvioimaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä sekä ilmoittamaan epäilyttävistä toimista viranomaisille (Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä 2017). Nämä niin kutsutut *ilmoitusvelvolliset* ja heidän ilmoituksensa epäilyttävistä liiketoimista ovat avainasemassa rahanpesun torjunnassa (Rahanpesun selvittelykeskus 2023, 4). *Ilmoitusvelvollisia* ovat muun muassa

seuraavilla aloilla toimivat elinkeinoharjoittajat; pankki- ja sijoitustoiminta, kiinteistövälitys, kirjanpito ja tilintarkastus, oikeudellisten palveluiden tarjoaminen, perintä, virtuaalivaluutan tarjoaminen sekä käteiskauppa tai välitys vähintään 10 000€ suorituksina. Tätä EU-lainsäädäntöön ja kansainvälisiin suosituksiin perustuvaa rahanpesulakia sovelletaan myös, kun liiketoimen kohteena olevat varat ovat peräisin toisen valtion alueella suoritetusta toimesta. (Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä 2017.)

Rahanpesulakia täydentävät erillislait sekä esimerkiksi Valtioneuvoston asetus poliittisesti vaikutusvaltaisista henkilöistä. Valtioneuvoston asetuksella menettelyistä asiakkaan tuntemiseksi ja riskitekijöistä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä, annetaan tarkemmat säännökset riskitekijöistä, joihin voi liittyä vähäinen tai tavanomaista suurempi rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riski sekä menettelyohjeet näihin tilanteisiin. (Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä 2017.)

3 RISKIENHALLINTA

Riskienhallinta on keskeinen osa yrityksen liiketoimintaa. Kyseessä on systemaattinen prosessi, jonka avulla pyritään tunnistamaan, arvioimaan ja hallitsemaan yrityksen toimintaan kohdistuvia uhkia sekä toteutuessaan vähentämään niiden vaikutuksia (Suominen 2007, 27). Jotta riskienhallinta tukisi arvon luomista ja säilyttämistä, organisaation tulee hahmottaa koko riskikenttensä ja hallita sitä johdonmukaisesti, varmistaakseen toiminnan jatkuvuuden kaikissa tilanteissa (Juvonen ym. 2023, luku 3.1, luku 4).

Kansainvälisessä liiketoimintaympäristössä riskienhallinnan merkitys korostuu ennestään. Kaupankäynnin globalisoitumisen myötä syntyy uudenlaisia arvoketjuja, mikä muuttaa kumppaniverkoston hallinnan luonnetta (Niemelä ym. 2025, 33). Valmistuksen ja tuotannon hajautuminen sekä alihankinnan lisääntyminen tuovat mukanaan uusia riskejä, jotka ulottuvat yksittäisen yrityksen rajojen ulkopuolelle. Tämän vuoksi yrityksen tulee tarkastella oman toimintansa ohella myös asiakkaidensa ja yhteistyökumppaneidensa käytänteitä. Kumppaniverkoston hallintaan kuuluukin keskeisesti varmistuminen siitä, että yhteistyökumppanit toimivat vastuullisesti ja läpinäkyvästi. (Juvonen ym. 2023, luku 13.) Tässä yhteydessä asiakkaan tunteminen voi muodostua tärkeäksi osaksi yrityksen omaa riskienhallintastrategiaa, vaikka yrityksellä ei olisikaan siihen lainsäädännön mukaista velvoitetta.

3.1 Riskit

Yrityksen kokonaisvaltainen riskienhallinta perustuu riskien tunnistamiseen ja luokitteluun. Tyypillisesti yritysriskit jaetaan strategisiin, taloudellisiin, operatiivisiin ja vahinkoriskeihin. Ne muodostuvat yrityksen sisäisiin toimintoihin liittyvistä riskeistä ja ulkoisista liiketoimintaympäristön riskeistä. Liikemaailman ja toimintaympäristön muuttuessa kovaa vauhtia, organisaatioiden on hahmoitettava koko riskikenttensä laadukkaan riskienhallinnan toteuttamiseksi. (Mariscotti 2020, 144; Juvonen ym. 2023, luku 3.1, 4.)

Strategiset riskit liittyvät yrityksen tekemiin valintoihin sen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tällaiset riskit voivat koskea esimerkiksi yrityksen julkista mielikuvaa, sidosryhmiä tai asiakaskohderyhmää. Strategiset riskit aiheutuvat ulkoisen tekijän muutoksesta, kuten globaaleista muutostrendeistä, maariskeistä tai kilpailutilanteesta markkina-alueella. (Juvonen ym. 2023, luku 4.1.)

Aineeton pääoma koostuu yrityksen immateriaalisista voimavaroista, kuten henkilöstön osaamisesta ja tiedosta. Yrityksen maine on olennainen osa tätä aineetonta pääomaa, ja se rakentuu yrityksen toiminnan, tekojen ja vuorovaikutuksen pohjalta. Luotettava, rehellinen ja vastuullinen toiminta vahvistaa yrityksen mainetta, kun taas yhteydet negatiivisiin tapahtumiin, kuten laittomuuksiin tai eettisiin rikkomuksiin, voivat vahingoittaa sitä. (Juvonen ym. 2023, luku 3.1, 4.1.3.)

Taloudelliset riskit liittyvät yrityksen taloudelliseen asemaan, kuten rahoituksen saatavuuteen, kannattavuuteen sekä suorituskykyyn. Yrityksen muu riskienhallinta tulisi pohjautua maksuvalmius- markkina- ja luottoriskien hallintaan, sillä ne vaikuttavat yrityksen selviytymiseen markkinoilla. Esimerkiksi luottoriskin toteutumiseen tulisi varautua osana yrityksen normaalia liiketoimintaa toimintaa, mikäli se myy tuotteitaan tai palveluitaan luotolla. (Juvonen ym. 2023, luku 4.2.)

Operatiiviset riskit käsittävät yrityksen päivittäiseen toimintaan, prosesseihin ja järjestelmiin liittyvät riskit. Nämä kartoittamalla varaudutaan esimerkiksi organisaation toimintatavoista johtuviin ongelmiin, asiakaskäyttäytymisen muutoksiin ja sidosryhmien kielteiseen toimintaan. Vahinkoriskit ovat puolestaan uhkia tai vaaroja, jotka liittyvät henkilöihin tai omaisuuteen. Yrityksen tulisi riskienhallinnalla varautua muun muassa sopimusrikkomuksiin tai vastaavasta toiminnasta kolmannelle osapuolelle aiheutuviin vahinkoihin. (Juvonen ym. 2023, luku 4.3, 4.4.)

3.2 Kumppaniverkosto ja sen hallinta

Yrityksen kumppaniverkosto muodostuu laajasta joukosta erilaisia yhteistyökumppaneita, sidosryhmiä ja verkostoja, jotka vaikuttavat merkittävästi

yrityksen liiketoimintaan ja menestykseen. Verkostot voivat koostua muun muassa alihankinta-, toimitus- ja jakeluverkostosta, joiden kautta yritys toteuttaa liiketoimintaansa (Juvonen ym. 2023, luku 4.1.4). Yritysten hankintaketjuissa hyödynnetään yhä useammin laajaa kansainvälistä verkostoa, jossa toimittajat ja kumppanit sijoittuvat eri puolille maailmaa. Toimitussuhteet eivät rajoitu vain suoriin toimittajiin, vaan niiden taustalta löytyy useita tasoja alihankkijoita ja jatkotoimittajia. Jokaisella tasolla toimii omia toimijoitaan, mikä tekee kokonaisuudesta monikerroksisen ja vaikeasti läpinäkyvän. (Niemelä ym. 2025, 105–106.)

Kumppaniverkoston hallinnassa korostuu erityisesti riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta, koska verkostossa toimivat tahot ovat yrityksen vaikutuspiirissä, mutta eivät aina sen suoran hallinnan alaisuudessa. Verkostoihin liittyvät riskit realisoituvat erityisesti silloin, jos kumppani ei pysty täyttämään sopimusvelvoitteitaan, ei saavuta sovittuja laatutasoja tai osoittautuu taloudellisesti epäluotettavaksi. Lisäksi merkittäviä riskejä syntyy, jos verkostokumppanien toiminnassa ilmenee eettisiä tai juridisia ongelmia, kuten epäeettistä toimintaa tai sääntelyn rikkomista, mikä voi heijastua yrityksen maineeseen ja toiminnan jatkuvuuteen. (Juvonen ym. 2023, luku 4.1.4, 4.3.5; Niemelä ym. 2025, 46.)

Kumppaniverkoston riskienhallinnassa olennaista on kumppanien huolellinen valinta ja jatkuva seuranta, joiden avulla voidaan varmistua toimijoiden luotettavuudesta sekä vastuullisuudesta. Kumppaniverkoston hallinnan tulisi siten kattaa asiakkaan tuntemiseen liittyvät menettelyt, jotta yritys voi varautua myös kumppaneiden kautta realisoituviin riskeihin sekä varmistaa, ettei se osallistu oman riskienhallintapolitiikkansa vastaisiin hankkeisiin. Tällöin kumppanien toiminnan seuraaminen mahdollistaa ennakoivan reagoinnin mahdollisiin poikkeamiin. (Niemelä ym. 2025, 46–47, 49.)

Yrityksen kumppaniverkostoon kohdistuvan riskienhallinnan toteutuksessa keskeinen ajatus on samankaltainen kuin yrityksen muun riskienhallinnan toteuttamisessa. Toimitusketjujen ja muiden verkostojen riskien arviointi sisältää kuitenkin erityisiä haasteita, koska tunnistettavissa olevien riskien lisäksi toimitan myös tuntemattomien ja ennalta arvaamattomien riskien verkossa. Kumppanien kautta yritys voi altistua esimerkiksi toimitushäiriöille, laadun vaihtelulle tai juridisille

vastuukysymyksille, jotka edellyttävät jatkuvaa seuranta ja tiedonkeruuta. (Juvonen ym. 2023, luku 11.4; Niemelä ym. 2025, 106.)

Kumppaniverkoston hallinnan tulisikin olla jatkuva ja aktiivinen prosessi, jossa yhteistyökumppaneiden tiedot pidetään ajan tasalla ja dokumentoidaan huolellisesti erityisesti pitkäkestoissa yhteistyösuhteissa. Tämä prosessi mahdollistaa ennakoivan toiminnan myös sellaisissa tilanteissa, joissa ilmenee merkkejä poikkeavasta tai epäilyttävästä käyttäytymisestä. Kumppanien huolellinen valinta ja aktiivinen seuranta ovat siten keskeisiä keinoja, joilla yritys voi ylläpitää liiketoiminnan jatkuvuutta, vähentää riskien toteutumisen todennäköisyyttä ja varmistaa, että kumppanien arvot ja toimintatavat vastaavat yrityksen omia riskienhallinnan ja vastuullisuuden periaatteita. (Niemelä ym. 2025, 47, 49.)

4 VASTUULLISUUS JA RAHOITUS

Tuotannon siirtäminen maihin, jossa on löysempi lainsäädäntö, on herättänyt vakavia sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä kysymyksiä. Yrityksiltä edellytetään jatkuvasti enemmän läpinäkyvyyttä niiden toiminnasta ja yhä useamman asiakasyrityksen taholta harmaan talouden ja korruption välttäminen on ehdoton edellytys yhteistyösuhteen syntymiselle. Lisäksi loppukäyttäjät sekä yhteistyökumppanit ovat kiinnostuneempia yritysten vastuullisuudesta kuin ennen, esimerkiksi lapsityövoiman käytön, ihmisoikeuksien noudattamisen ja ilmastonmuutoksen torjunnan osalta. (Juvonen ym. 2023, luku 13.)

Palveluiden globalisoituminen ja asiakkaan tuntemiseen tähtäävien toimien kehittyminen vaikuttaa myös kaupan rahoitusmekanismeihin. Sääntelyn kehittyminen edellyttää sekä yrityksiltä että rahoittajilta entistä tarkempaa asiakkaiden ja arvoketjun kumppaneiden läpivalaisua kaupankäynnin ja rahavirtojen hallinnoimiseksi. (Niemelä ym. 2025, 33.) Rahoitustoiminnassakin vastuullisuus on korostunut viime aikoina erityisesti julkisten rahoittajien piirissä, mikä on osaltaan johtanut asiakkaan tuntemiseksi tehtävien toimien tehostumiseen (Finnvera 2017). Kun ostajan luottokelpoisuus on varmistettu, rahoituslaitos hankkii lisäksi tarkempia tietoja rahoituksen kohteesta sekä arvioi sen ympäristövaikutuksia, sosiaalista vastuullisuutta ja hallintotapaa (ESG). (Niemelä ym. 2025, 114.)

4.1 Vastuullisuus

Yrityksien *vastuullisuus* jaetaan kolmeen osa-alueeseen: ympäristövastuuseen, sosiaaliseen vastuuseen sekä taloudelliseen vastuuseen ja hyvään hallintotapaan. Näiden osa-alueiden toteutumista arvioidaan vastuullisuusraportissa, joka tunnetaan ESG-raporttina. Vastuullisuusriskit ovat tapahtumia, joilla on yhteys ympäristöön, yhteiskuntaan tai hallintotapaan, ja ne voivat merkittävästi vaikuttaa yrityksen taloudelliseen menestykseen tai toimintaan. Riskienhallinnan näkökulmasta vastuullisuusriskit ovat toteutuessaan yritykselle operatiivisia tai jopa strategisia riskejä. Siksi yrityksen kyky minimoida

vastuullisuusriskien kielteiset vaikutukset on keskeinen osa sen kokonaisvaltaista riskienhallintaa. (Juvonen ym. 2023, luku 9, 9.3.)

Yritysten on nykyään välttämätöntä ymmärtää kauppakumppaniensa vastuullisuustavoitteita. Toimittajat, jotka tukevat asiakkaan vastuullisuustavoitteiden saavuttamista, ovat houkuttelevampia yhteistyökumppaneita kuin ne, jotka vaikeuttavat näiden tavoitteiden toteutumista. Tutkimukset osoittavatkin, että vastuullisuus on noussut keskeiseksi kumppanivalintakriteeriksi kustannusten ja tehokkuuden rinnalle. (Niemelä ym. 2025, 135.)

Vaikka vastuullisuusraportointi on yleisempää vasta suurissa yrityksissä, EU:n kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) myötä merkitys kasvaa myös niille yrityksille, jotka eivät ole suoraan raportointivelvollisia, mutta toimivat suurempien yritysten alihankkijoina. Lisäksi rahoittajat ovat yhä kiinnostuneempia vastuullisuustavoitteiden täyttämistä sekä raportoinnista. (Juvonen ym. 2023, luku 9.3.)

4.2 Rahoitus ja sen vastuullisuus

Kun yritys hakee rahoitusta, rahoituslaitos edellyttää yleensä yksityiskohtaisia tietoja yrityksestä, sen omistusrakenteesta ja toiminnan luonteesta. Tarvittaessa rahoituslaitos voi hankkia myös maineriskiin liittyviä taustatietoja, kuten tietoja mahdollisista viranomaissanktioista, negatiivisista uutisista tai merkinnöistä pakote- ja korruptiolistoilla. Lisäksi rahoituslaitos voi ulottaa tuntemistoimensa myös kolmanteen osapuoleen. (Finnvera 2017.)

Erityisesti suuret yritykset ovat alkaneet liittää vastuullisuustavoitteitaan ulkoiseen rahoitukseen. Vastuullisen arvoketjun rahoittamisessa on tärkeää arvioida ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyviä vaikutuksia koko arvoketjun laajuudessa. Tämä tarkoittaa, että tarkastelun kohteena on yrityksen oman hallinnon ja resurssien lisäksi esimerkiksi toimittajien, ostajien ja logistiikan vastuullisuuskäytännöt. (Niemelä ym. 2025, 128–129.)

Rahoituksen saatavuus on merkittävä kannustin yrityksille sisällyttää vastuullisuusperiaatteita myös suhteisiinsa toimittajiin ja asiakkaisiin. Rahoituksen rajallisuus vähentää tiedettävästi pienten ja keskisuurten yritysten kiinnostusta

panostaa vastuullisiin tuotanto-, kehitys- ja toimintatapoihin. Rahoituksen saata-
vuus kannusta erityisesti pienempiä yrityksiä investoimaan vastuullisuutta edis-
täviin toimenpiteisiin. (Niemelä ym. 2025, 142.)

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kansainvälistä liiketoimintaa harjoittava yritys toimii toimintaympäristössä, jossa globalisaatio, teknologinen kehitys ja geopoliittiset jännitteet muovaavat liiketoiminnan ehtoja. Maailmanlaajuiset kriisit, kuten pandemiat ja alueelliset konfliktit, sekä ilmastonmuutoksen ja digitalisaation ajamat muutokset asettavat yrityksille monimuotoisia vaatimuksia, jolloin niiden täytyy pystyä muuttumaan kohdatakseen uudet tarpeet ja tilanteet (Mariscotti 2020, 142). Samaan aikaan kansainvälisen rikollisuuden muodot ovat kehittyneet, ja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen keinot ovat yhä vaikeammin havaittavia. Esimerkiksi kauppaan perustuvassa rahanpesussa (TBML) hyödynnetään monimutkaisia verkostoja ja valheellisia asiakirjoja varojen siirtämiseksi kansainvälisesti (Niemelä 2025, 183).

Tässä toimintaympäristössä myös sellaiset yritykset, joita ei suoraan velvoiteta asiakkaan tuntemiseen rahanpesulainsäädännön nojalla, joutuvat kohtaamaan ilmiön vaikutuksia. Pankkien ja muiden finanssitoimijoiden tuntemisvaatimukset ulottuvat epäsuorasti myös ei-ilmoitusvelvollisiin yrityksiin, erityisesti rahoitus- ja kauppasopimusten yhteydessä (Niemelä 2025, 182–183). Lisäksi toimintaympäristön sääntelykenttä on kirjava ja muuttuva, ja yrityksiltä edellytetään jatkuvaa valppautta sekä kykyä tunnistaa ja hallita juridisia, taloudellisia ja maineeseen liittyviä riskejä eri oikeudenkäyttöalueilla (Mariscotti 2020, 173; Niemelä 2025, 157, 180).

5.1 Asiakkaan tuntemisvelvoite

Asiakkaan tuntemisvelvoite perustuu kansainväliseen pyrkimykseen estää rahanpesua, terrorismin rahoittamista ja muuta vakavaa rikollisuutta. Näiden ilmiöiden torjuminen ei ole vain viranomaisvastuu, vaan myös elinkeinoelämältä edellytetään vastuullista ja riskit tiedostavaa toimintaa. Globalisaation ja tietoteknisen kehityksen myötä rikolliset voivat siirtää varoja maasta toiseen lähes reaaliaikaisesti, minkä vuoksi kansainvälistä sääntelyä on jouduttu tiukentamaan ja laajentamaan (Hyttinen 2021, 34).

Kauppaan perustuva rahanpesu on yksi kehittyneimmistä rahanpesumuodoista, jossa hyödynnetään esimerkiksi yli- tai alihinnoittelua sekä tekaistuja asiakirjoja varojen siirtämiseksi kansainvälisesti. Vaikka lainsäädäntö ei suoraan velvoita kaikkia kansainvälistä liiketoimintaa harjoittavia yrityksiä asiakastietojen keräämiseen, käytännön vaatimukset voivat ulottua niihin rahoitussuhteiden, maksuliikenteen tai sopimusvelvoitteiden kautta. (Niemelä 2025, 182–183.)

Sääntely-ympäristö on pirstaleinen, ja yritysten on navigoitava useiden valtioiden, usein ristiriitaistenkin, säädösten ja normien kentässä. Yrityksiltä edellytetään kaikkien niiden maiden vaatimusten täyttämistä, jossa ne toimivat. Yhtä aikaa kansainvälisissä toimintaympäristöissä hyväksytyt toimintatavat eivät aina ole yhdenmukaisia yrityksen omien arvojen tai kulttuurien kanssa, mikä tuo lisää harvinaisia vaativia tilanteita (Mariscotti 2020, 173).

Kaiken tämän taustalla on myös rikosoikeudellinen vastuu. Suomessa rahanpesu on kriminalisoitu myös tuottamuksellisena, joten yrityksen huolimattomuus asiakassuhteiden arvioinnissa voi johtaa rikosoikeudellisiin seuraamuksiin (Frände ym. 2023, luku 8.5.7). Asiakkaan tunteminen ei ole siis vain tekninen tai hallinnollinen toimenpide, vaan osa yrityksen kokonaisvaltaista riskienhallintaa ja yhteiskuntavastuuta. Vaikka sääntely ei suoraan koskisi yritystä, sen laiminlyönti voi johtaa taloudellisiin, oikeudellisiin tai maineeseen kohdistuviin seurauksiin koko vaikutusverkostossa.

5.2 Riskienhallinta

Riskienhallinta on välttämätön osa kansainvälistä liiketoimintaa harjoittavalle yritykselle, vaikka yritys ei olisi lainsäädännön tarkoittama ilmoitusvelvollinen. Toiminnan kansainvälistyessä yritys altistuu uusille riskeille, joita aiheuttavat muun muassa erilaiset markkinaolosuhteet, sääntely-ympäristön muutokset sekä asiakkaiden maksukykyyn liittyvät epävarmuudet (Nordea 2020; Juvonen ym. 2023, luku 4.1.11). Yrityksen täytyy tasapainotella riskienhallinnan ja liiketoiminnan kasvutavoitteiden välillä, sillä yrityksen on kyettävä ottamaan hallittuja riskejä kasvaakseen ja kehittyäkseen tulevaisuudessa (Mariscotti 2020, 146).

Erityisesti sääntelyyn liittyvät riskit korostuvat globaalien muutosten yhteydessä, kuten pandemia, sodat tai poliittiset mullistukset ovat osoittaneet. Esimerkiksi EU:n ulkopuolella liiketoimintaan liittyvät sopimus- ja hinnoittelukysymykset voivat muuttua nopeasti, mikä voi aiheuttaa taloudellisia ja oikeudellisia riskejä yritykselle. Näihin voidaan varautua ennakoivalla riskianalyysillä, jossa asiakkaan toiminnan, sääntely-ympäristön ja toimintakulttuurin tunteminen ovat keskeisessä roolissa. (Juvonen ym. 2023, luku 3.1, 4.1.11, 9, 13.)

5.2.1 Riskit

Asiakkaan tuntemisen näkökulmasta kokonaisvaltaisessa riskienhallinnassa erityisesti strategiset ja operatiiviset riskit korostuvat. Esimerkiksi asiakkaiden ostokäyttäytymisen, taloudellisen tilanteen tai maantieteellisen sijainnin arvioiminen on olennainen osa segmentoinnin riskien hallintaa. Asiakkaan tuntemisen avulla voidaan tunnistaa riskejä, jotka liittyvät asiakaskunnan maksukykyyn tai toimintaedellytyksiin – eli potentiaalsiin taloudellisiin riskeihin. (Juvonen ym. 2023, luku 4.3.1.) Asiakkaan tuntemista hyödyntämällä yritys voi varmistua siitä, että asiakkaat vastaavat yrityksen strategisia tavoitteita sekä taloudellisia että eettisiä kriteereitä, jolloin vältetään tilanteilta, joissa asiakkaan toiminta voisi heikentää yrityksen mainetta tai kannattavuutta.

Operatiivisella tasolla asiakkaan tunteminen auttaa tunnistamaan toimitusketjuihin ja prosesseihin liittyviä riskejä. Esimerkiksi asiakkaan toiminnassa ilmenevät häiriöt voivat johtaa viivästyksiin tai resurssien väärinkäyttöön, jolloin operatiiviset riskit realisoituvat yrityksen omassa toiminnassa. Tarkka asiakastuntemus voi siten parantaa yrityksen valmiuksia reagoida nopeasti ja joustavasti muutostilanteisiin, mikä tukee kokonaisresilienssiä. (Juvonen ym. 2023, luku 3.1, 4.3.1.)

Maineriskit muodostavat tärkeän osan sekä strategista että operatiivista riskikenttää. Yrityksen julkinen kuva rakentuu pitkälti asiakkaisiin liittyvän vuorovaikutuksen ja toimintatapojen kautta, jolloin asiakkaan vastuuttomasta toiminnasta voi seurata merkittäviä haittoja yrityksen maineelle, erityisesti kansainvälisillä markkinoilla, joissa julkisuusvaikutukset ja viranomaisprosessit voivat olla arvaamattomia. (Juvonen ym. 2023, luku 4, 4.1.3.) Asiakkaan tuntemisella voidaan

pienentää yrityksen altistumista tällaiselle maineriskille, sillä epäilyttävän toiminnan ennakointi ja tunnistaminen ehkäisevät negatiivisten seuraamusten toteutumisista (Niemelä ym. 2025, 44).

Tuntemalla asiakkaidensa taloudellisen aseman, maksukyvyyn ja toimintaedellytykset yritys pystyy ennakoimaan potentiaalisia taloudellisia riskejä sekä mitoittamaan liiketoimintansa ehdot asiakkaan riskitason mukaisesti (Juvonen ym. 2023, luku 4.2, 4.3.1). Esimerkiksi asiakkaan maksuvaikeuksien varhainen havaitseminen säännöllisen seurannan kautta antaa yritykselle mahdollisuuden ryhtyä ajoissa tarvittaviin toimenpiteisiin. Tämä ennaltaehkäisevä lähestymistapa auttaa yritystä säilyttämään toimintansa jatkuvuuden ja taloudellisen vakauden muuttuvissa olosuhteissa.

5.2.2 Kumppaniverkoston hallinta

Kumppaniverkoston riskienhallinta on kansainvälisesti toimivalle ei-ilmoitusvelvolliselle yritykselle tärkeää, sillä se on usein riippuvainen useista ulkopuolisista toimijoista, joiden käytänteet vaikuttavat suoraan yrityksen toimintaan ja maineeseen. Yritysten globaalien toimitusketjujen monitasoinen rakenne sekä suuri toimittajien määrä lisäävät merkittävästi riskejä, koska kumppanien toiminnan läpinäkyvyys vähenee ketjun edetessä ja vaikeuttaa todellisen alkuperän ja loppukäytön selvittämistä. (Niemelä ym. 2025, 106, 142, 195, 199.)

Arvoketjun kumppanivalinta on keskeinen osa kumppaniverkoston hallintaa. Siinä arvioidaan kumppaneiden vaikutuksia ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintotapaan. Tavoitteena on valita sopivimmat kumppanit ja tunnistaa suorien toimittajien taustalla olevat toimittajat ja alihankkijat. Näin yritys vähentää riskiä siitä, että verkoston loppupäähän päätyy toimijoita, joiden arvot ja toimintatavat eivät vastaa yrityksen omia tavoitteita (Niemelä ym. 2025, 135, 195.)

Yhä useammissa kansainvälisissä hankintasopimuksissa esiintyy ehtoja, jotka mahdollistavat sopimuksen välittömän purkamisen, mikäli tuotteet tai palvelut päätyvät epätoivottuun käyttöön tai väärille osapuolille. Tämä osoittaa yritysten kasvavaa tietoisuutta kumppaniverkoston liittyvistä riskeistä. Yritykset voivat

hallita näitä riskejä hyödyntämällä asiakkaan tuntemiseen liittyviä menettelyjä myös kumppaniverkoston hallinnassa. Kumppanien säännöllinen arviointi ja jatkuva seuranta mahdollistavat poikkeavan käyttäytymisen tunnistamisen, jolloin yritys voi reagoida ajoissa esimerkiksi maksuviimeisiin tai muihin häiriöihin. (Niemelä ym. 2025, 49, 135, 191.)

Lisäksi yritykset edellyttävät yhä useammin kumppaneiltaan sitoutumista yhteisiin eettisiin periaatteisiin ja vastuullisuusvaatimuksiin. Tällaiset käytännöt luovat avoimuutta kumppaniverkostoon, mikä parantaa sen hallintaa sekä edesauttaa vastuullisten ja luotettavien kumppanuussuhteiden syntymistä. Kumppaniverkoston hallinnassa asiakastuntemusta voidaan käyttää myös osana yrityksen vastuullisuusraportointia ja raportointia sidosryhmille, mikä ennestään korostaa prosessin merkitystä yrityksen riskienhallinnassa. (Niemelä ym. 2025, 44, 135, 142.)

Näin ollen kumppaniverkoston riskienhallinnassa ei ole kyse ainoastaan uhkien välttämisestä, vaan myös mahdollisuudesta lisätä yrityksen tietoa ja ymmärrystä kumppaneistaan sekä samalla vahvistaa yrityksen oman toiminnan jatkuvuutta ja suorituskykyä (Juvonen ym. 2023, luku 11.4). Asiakkaan tuntemiseksi tehtävien toimenpiteiden ulottaminen koko kumppaniverkostoon auttaa organisaatiota toteuttamaan vastuullista liiketoimintaa ja vähentämään merkittävästi yrityksen ulkopuolelta syntyviä riskejä kansainvälisessä toimintaympäristössä (Niemelä ym. 2025, 142).

5.3 Vastuullisuus ja rahoitus

Vastuullisuus on muuttunut yhä kriittisemmäksi kilpailutekijäksi, sillä sidosryhmät, kuten rahoittajat ja asiakkaat, edellyttävät yhä vahvemmin vastuullista toimintaa koko arvoketjulta. Vastuullisuuden konkretisoituminen edellyttää erityisesti toiminnan läpinäkyvyyttä sekä asiakkaan ja kumppanien yhä syvällisempää tuntemista. Yrityksen kannalta tämä merkitsee käytännössä sitä, että asiakkaan tuntemiseksi kerättyä tietoa voidaan tehokkaasti hyödyntää vastuullisuuden todentamisessa ja riskien minimoimisessa koko arvoketjun osalta. (Niemelä ym. 2025, 137, 142.)

Käytännössä vastuullisuuden vaatimukset näkyvät yrityksen arjessa etenkin compliance -toiminnan kautta. Yritykset joutuvat varautumaan siihen, että epäeettinen toiminta tai ympäristöön ja sosiaalisiin kysymyksiin liittyvät laiminlyönnit kumppanien tai asiakkaiden osalta voivat aiheuttaa vakavia seurauksia myös yrityksen maineelle (Niemelä ym. 2025, 141). Siten yrityksen omien vastuullisuusperiaatteiden noudattamisen lisäksi myös asiakkaiden vastuullisuuskäytänteiden seuraaminen korostuu käytännössä välttämättömyytenä riskien hallitsemiseksi.

Vaikka yrityksellä ei olisi lain mukaista velvoitetta tuntea asiakkaitaan, rahoituslaitokset edellyttävät asiakasta koskevien yksityiskohtaisten tietojen toimittamista sekä usein myös vastuullisuuden ja compliance -vaatimusten täyttymistä ennen rahoituksen myöntämistä (Finnvera 2017; Niemelä ym. 2025, 114, 168). Erityisesti suuremmissa hankkeissa asiakkaan taloudellisen aseman lisäksi arvioidaan sitoutumista vastuullisiin käytäntöihin sekä mahdollisia maineriskejä (Finnvera 2017).

Vastuullinen rahoittaminen ja vastuullisuusraportointi kasvattavat myös pienten ja keskisuurten yritysten painetta mukauttaa toimintaansa vastuullisuusvaatimusten mukaiseksi, jotta ne pystyvät ylläpitämään kilpailukykyään ja saamaan esimerkiksi edullista rahoitusta. Ei-ilmoitusvelvollisten yritysten onkin käytännössä eduksi laatia oma compliance-ohjelmansa, joka perustuu kattavaan riskianalyyysiin ja huomioi kansainvälisen kaupan nopeasti muuttuvan ja monimutkaisen sääntelyn. (Niemelä ym. 2025, 142, 185, 204.) Compliance-ohjelman avulla yritys varmistaa toimintansa lainmukaisuuden, hallitsee vastuullisuusriskejä ja osoittaa sidosryhmilleen sitoutumisensa vastuulliseen liiketoimintaan.

6 POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten asiakkaan tunteminen näyttäytyy kansainvälistä liiketoimintaa harjoittavan ei-ilmoitusvelvollisen yrityksen näkökulmasta. Työssä pyrittiin luomaan kokonaiskuva siitä sääntely- ja vaikutuskentästä, jossa kyseiset yritykset toimivat. Tavoitteena oli tarjota ymmärrettävä ja jäsenelty kuva siitä, millaisiin ilmiöihin asiakkaan tunteminen liittyy ja miten nämä ilmiöt vaikuttavat käytännön liiketoimintaan. Työn tekemisessä hyödynnettiin narratiivista kirjallisuuskatsausta, joka mahdollisti sekä tutkimustiedon että käytännönläheisen kirjallisuuden hyödyntämisen. Tieteellisyyden säilyttämiseksi harmaata kirjallisuutta käytettiin harkiten, ja sen avulla täydennettiin virallisia lähteitä erityisesti liiketoimintaympäristön kuvaamisessa.

Opinnäytetyön tärkeimmät havainnot liittyvät siihen, että vaikka lainsäädäntö ei suoraan velvoita kaikkia kansainvälisesti toimivia yrityksiä asiakastietojen keräämiseen, käytännön liiketoiminta tuo mukanaan tilanteita, joissa asiakkaan tunteminen on välttämätöntä. Yrityksen tulee tuntea omat asiakkaansa, jotta se voi hallita riskejä, täyttää yhteistyökumppaneiden odotuksia sekä suojata mainettaan ja vastuullisuusprofiiliaan. Erityisen tärkeäksi nousee huolellisesti laadittu riskiarvio ja sen pohjalta rakennettu compliance-ohjelma, joka suhteutetaan yrityksen riskeihin ja resursseihin. Tällainen ohjelma varmistaa kansainväliseen liiketoimintaan liittyvien vaatimusten, eettisten periaatteiden ja riskienhallintaprosessien toteutumisen käytännössä.

Tutkimuksen aikana kävi ilmi, että rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyvä sääntely on laaja ja jatkuvasti kehittyvä kokonaisuus, jonka seuraaminen ja soveltaminen vaatii yritykseltä valppautta ja reagointikykyä. Sääntelyn laajuus ja jatkuva muutos olivat myös työn tekemisen kannalta keskeinen haaste. Aiheen mielenkiintoisuus johti helposti siihen, että tutkimuksessa olisi ollut houkuttelevaa käsitellä aihepiiriä laajemmin kuin alkuperäinen raja salli. Kuten *Tuomi ja Sarajärvi* (2022) kirjoittavat, laadullisessa tutkimuksessa tutkimuskenttä houkuttelee aina löytämään uusia

näkökulmia – ja niin kävi myös tämän työn kohdalla. Ylivoimaisesti suurin haaste oli siis valitun näkökulman ja rajauksen säilyttäminen koko tutkimusprosessin ajan.

Opinnäytetyön tulokset ovat sovellettavissa laajasti kansainvälistä liiketoimintaa harjoittaviin yrityksiin, erityisesti sellaisiin, jotka toimivat vienti- ja tuontikaupan parissa mutta eivät ole virallisesti ilmoitusvelvollisia. Tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi yritysten sisäisten ohjeistuksien, compliance-prosessien tai riskienhallintapolitiikkojen kehittämisessä. Tulosten luotettavuuteen vaikuttavat lähteiden ajantasaisuus ja aineiston kattavuus. Koska sääntely muuttuu jatkuvasti, on selvää, että jotkut tässä käsitellyistä säädöksistä tai käytänteistä voivat muuttua hyvin nopeasti - erityisesti tilanteessa, jossa EU:n uusi säädöspaketti on jo työn alla.

Jatkotutkimuksena olisi perusteltua toteuttaa case-tutkimus tietyn yrityksen näkökulmasta, jolloin voitaisiin konkreettisesti arvioida, miten asiakkaan tuntemiseen liittyvät menettelyt näyttäytyvät arjen liiketoiminnassa. Lisäksi syventymistä vaatisivat esimerkiksi pakotteet ja vientivalvonta, jotka nyt jätettiin työn ulkopuolelle, vaikka ne vaikuttavat suoraan kansainväliseen kaupankäyntiin. Mielenkiintoista olisi myös tutkia syvällisemmin sääntelytoimijoiden välistä dynamiikkaa sekä sitä, kuinka sääntelyn tavoitteet ja keinot ovat vuosien saatossa kehittyneet. Kokonaisuudessaan aihe tarjoaa hedelmällisen pohjan laajempaan tutkimukseen, jopa pro gradu -tasolla, tarkastellen koko sääntely- ja vaikutuskenttää, jota kansainvälisesti toimiva yritys kohtaa tänä päivänä.

LÄHTEET

Eurooppa-neuvosto 2024a. Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuminen EU:ssa. Luettavissa: <https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/fight-against-terrorism/fight-against-terrorist-financing/>. Luettu 20.12.2024.

Eurooppa-neuvosto 2024b. Rahanpesun torjunta: neuvostolta sääntöpaketti. Luettavissa: <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2024/05/30/anti-money-laundering-council-adopts-package-of-rules/>. Luettu 20.12.2024.

Eurooppa-neuvosto 2025. Terrorismin torjunta EU:ssa. Luettavissa: <https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/fight-against-terrorism/>. Luettu 21.4.2025.

FATF s.a. a. Countries. Luettavissa: <https://www.fatf-gafi.org/en/countries.html>. Luettu: 19.2.2025.

FATF s.a. b. Crowdfunding for Terrorism Financing. Luettavissa: <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Methodsand Trends/crowdfunding-for-terrorism-financing.html>. Luettu: 4.5.2025.

FATF s.a. c. FATF Global Network. Luettavissa: <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/global-network.html>. Luettu: 19.2.2025.

FATF s.a. d. FATF Recommendations. Luettavissa: <https://www.fatf-gafi.org/en/topics/fatf-recommendations.html>. Luettu: 23.1.2025.

FATF s.a. e. High-risk and other monitored jurisdictions. Luettavissa: <https://www.fatf-gafi.org/en/topics/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions.html>. Luettu: 19.2.2025.

FATF s.a. f. Terrorist Financing. Luettavissa: <https://www.fatf-gafi.org/en/topics/Terrorist-Financing.html>. Luettu: 21.4.2025.

FATF s.a. g. What we do. Luettavissa: <https://www.fatf-gafi.org/en/the-fatf/what-we-do.html>. Luettu: 24.1.2025.

FATF s.a. h. Who we are. Luettavissa: <https://www.fatf-gafi.org/en/the-fatf/who-we-are.html>. Luettu: 23.1.2025.

Finanssivalvonta s.a. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen. Luettavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/finanssisektorin-toimijalle/pankki/rahanpesun-estaminen/>. Luettu 20.12.2024.

Finnvera 2017. Asiakkaan tunteminen on kaikkien etu vientikaupassa. Luettavissa: <https://www.finnvera.fi/finnvera/uutishuone/artikkelit/asiakkaan-tunteminen-on-kaikkien-etu-vientikaupassa>. Luettu: 2.2.2025.

Frände, D., Hyttinen, T., Kallio, H., Korkka-Knuts, H., Matikkala, J., Tapani, J., Tolvanen, M., Viljanen, P. & Wahlberg, M. 2023. Keskeiset rikokset. 5. Uudistettu painos. Edita. Helsinki.

Hyttinen, T. 2021. Rahanpesu ja rikosvastuu. Teoria ja käytäntö. Alma Talent. Helsinki.

Juvonen, M., Koskensyrjä, M., Kuhanen, L., Kämppe, P. & Talala, T. 2023. Yrityksen riskienhallinta. 3. Päivitetty laitos. Aalto University Executive Education Oy. Helsinki.

Keskusrikospoliisi: Rahanpesun selvittelykeskus 2025. Rahanpesun selvittelykeskuksen vuosikertomus 2024. Luettavissa: https://rahanpesu.fi/documents/25235045/0/KRP_RAP_Vuosikertomus_2024_VALMIS.pdf/845f8d58-05e0-ed4e-a90e-0f5100f6a0f4/KRP_RAP_Vuosikertomus_2024_VALMIS.pdf?t=1742287229016. Luettu 8.4.2025.

Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä 444/2017. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20170444>. Luettu 20.12.2024.

Le Nguyen, C. 2018. Preventing the use of financial institutions for money laundering and the implications for financial privacy. Journal of money laundering control, 2018, Vol.21 (1), p.47–58. Luettavissa: <https://www-emerald-com.ezp.oamk.fi:2047/insight/content/doi/10.1108/jmlc-01-2017-0004/full/html>. Vaatii käyttöoikeuden. Luettu: 15.4.2025.

Mariscotti, E. 2020. Corporate risks and leadership: what every executive should know about risks, ethics, compliance and human resources. Routledge. New York.

Niemelä, A., Kangasharju, A., Toikka, M., Pursiainen, A. & Malminen, M. 2025. Kasvua kansainvälisestä kaupasta. Alma Insights. Helsinki.

Nordea 2020. Riskienhallinta: 12 riskiä, jotka jokaisen yrittäjän tulisi tunnistaa. Luettavissa: <https://www.nordea.com/fi/uutiset/riskienhallinta-12-riskia-jotka-jokaisen-yrittajan-tulisi-tunnistaa>. Luettu: 3.2.2025.

Rahanpesu.fi s.a. a. Lainsäädäntö Luettavissa: <https://rahanpesu.fi/lainsaadanto>. Luettu: 25.2.2025.

Rahanpesu.fi s.a. b. Terrorismin rahoittaminen. Luettavissa: <https://rahanpesu.fi/terrorismin-rahoittaminen>. Luettu: 21.4.2025.

Rahanpesun selvittelykeskus 2023. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen indikaattorit. Luettavissa: <https://poliisi.fi/documents/25235045/67733116/Rahanpesun-ja-terrorismin-rahoittamisen-indikaattorit-2022.pdf/b77ec2e8-df6b-bfbd-3ecb-d1729814a88c/Rahanpesun-ja-terrorismin-rahoittamisen-indikaattorit-2022.pdf?t=1678089581643>. Luettu: 4.3.2025.

Rahanpesun selvittelykeskus 2025. Rahanpesurikokset oikeuskäytännössä. Luettavissa: [https://poliisi.fi/documents/25235045/0/Tuomioanalyysi_2024%20\(1\).pdf/4dac4499-ecb8-7422-68d5-52e81b03e9ff/Tuomioanalyysi_2024%20\(1\).pdf?t=1741782932464](https://poliisi.fi/documents/25235045/0/Tuomioanalyysi_2024%20(1).pdf/4dac4499-ecb8-7422-68d5-52e81b03e9ff/Tuomioanalyysi_2024%20(1).pdf?t=1741782932464). Luettu: 8.4.2025.

Sultan, N., Mohamed, N., Chisunga, D. & Satar, A. 2025. The correlation of Financial Action Task Force recommendations: the perception of compliance officers concerning the deployment of third parties and Fintech for customer due diligence. Journal of money laundering control, 2025–03, Vol.28 (2), p.292–314. Luettavissa: <https://www-emerald-com.ezp.oamk.fi:2047/insight/content/doi/10.1108/jmlc-08-2024-0135/full/html>. Vaatii käyttöoikeuden. Luettu: 15.4.2025.

Suominen, A. 2003. Riskienhallinta. 3. uudistettu painos. WSOY. Helsinki.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.

Vilka, H. 2023. Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina. Art House. Helsinki.

Yasin, N. 2015. Statutory obligations for banks to comply with the anti-money laundering legislation in Malaysia: Lessons from the United Kingdom. Journal of banking regulation, 2015-11, Vol.16 (4), p.326–344. Luettavissa: https://utu-volter.fi/permalink/358FIN_UTUR/1rsgc7g/cdi_crossref_pri-mary_10_1057_jbr_2014_21. Vaatii käyttöoikeuden. Luettu: 15.4.2025.